Monografia localitatii Agighiol

Lucian Gruia
Mirela Diacu
- 2005 -

Prezentare generala

Aflat intr-o regiune de campie joasa cu strazi asezate haotic, satul este strabatut de doua vai: Valea Cataloiului si Valea Tulcei, aceasta din urma fiind si singurul curs de apa permanent si se varsa in lacul Agighiol (care de fapt este un golf al lacului Razim).

Campia litorala ocupa aproximativ o treime din teritoriu, are o caracteristica mlastinoasa si este apta pentru dezvoltarea agriculturii. Dealurile au o compunere din calcare colorate si o fauna de exceptie, explicat prin apropierea de Razim.

Un element deosebit il constituie prezenta lacului Razim, cu apa sarata, dr nu la procentul marii deoarece aici apare un aport important de apa dulce din bratul Sfantul Gheorghe al Dunarii prin canalele de legatura.

Dar lacul Razim nu este numai un luciu de apa, este un complex intreg atat din punct de vedere geografic al climei sau activitatii economice iar in acest complex face o nota deosebita insula Popina.

In apropierea satului se afla unul dintre cele mai importante puncte fosilifere de pe teritoriul Romaniei (Dealul Pietros) care adaposteste fauna de amoniti de varsta istorica triasica mijlocie, descoperit in 1865 de savantul Gregoriu Stefanescu si declarat rezervatie paleontologica.

Dealurile unde se afla rezervatia paleontologica
daniela ungureanu

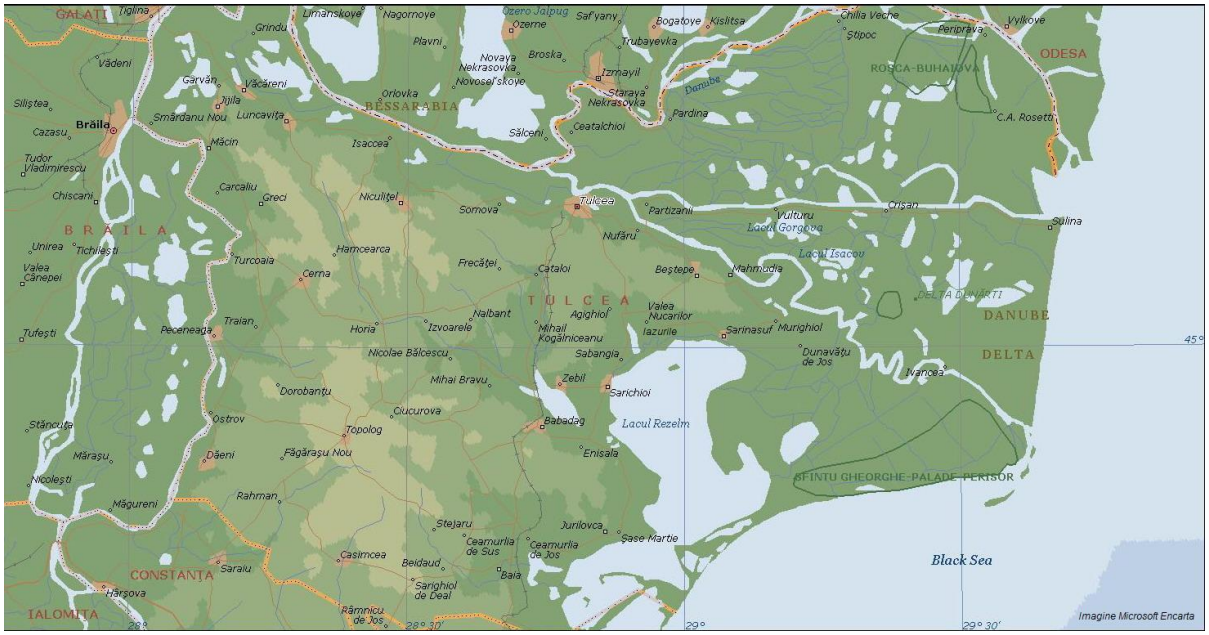
Clima in aceasta zona este temperat-continentala, cu caracteristicei litorale, tinand cont de suprafata mare de apa invecinata. Caracteristica este de ariditate deosebita a verilor foarte calduroase, toamna lunga si ploioasa spre sfarsit, ierni extrem de reci ci viscole de zapada.

Precipitatiile sunt scazute, specifice regiunilor cu clima arida dobrogeane cu repartizare inegala a acestora de-a lungul anului. **Vanturile** dominante sunt crivatul iarna si austral vara, cu perioade lungi de calm eolian absolut in special vara.

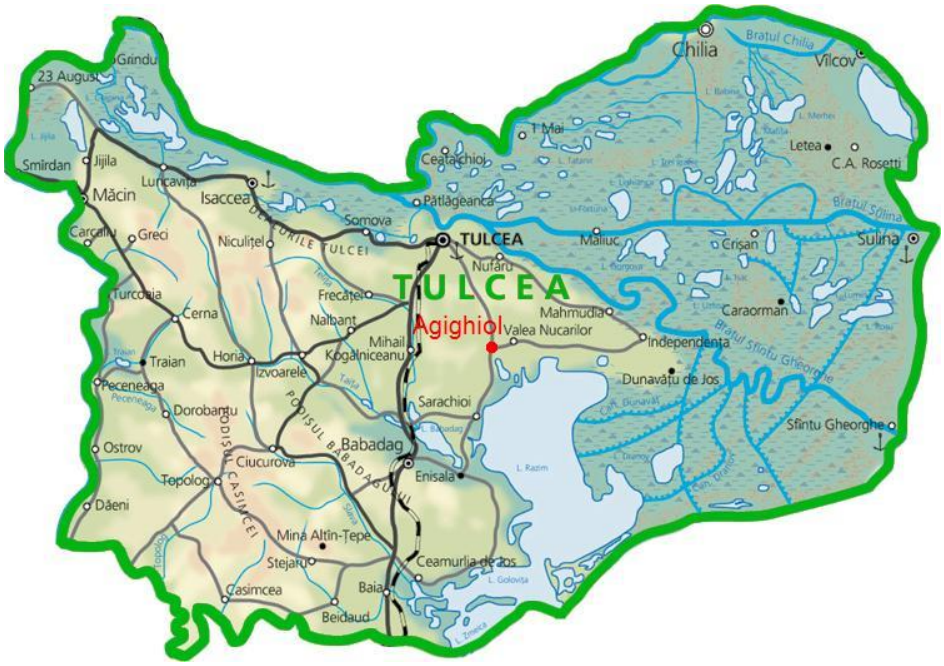
Pozitionarea geografica

Satul Agighiol este amplasat in paretea de centru-est a judetului Tulcea.

Face parte din comuna Valea Nucarilor si este situat la 5 km Vest de resedinta de comuna, Valea Nucarilor, la 18 km Sud-Est de municipiul Tulcea, la est de Dealul Pietros (206 m), Dealul Lung, Dealul Mare si Delusorul, la Nord de lacul Razim si satul Sabangia.

Este amplasat la intersectia a doua drumuri judetene importante (DJ 222 cu DJ 222c), care reprezinta si cele trei cai de comunicatie rutiere: Valea Nucarilor-Agighiol, Tulcea-Agighiol, Sabangia-Agighiol.

Coordonate geografice: 45° 1’ - 45° 3’ latitudine nordicã
28° 53’ - 28° 54’ longitudine esticã

Vecini:

Nord-> teritoriul administrativ al Municipiului Tulcea si al comunei Nufaru
Sud-Vest -> teritoriul comunei Sarichioi
Est -> teritoriul comun elor Mahmudia si Murighiol
Vest -> teritoriul comunei Mihail Kogalniceanu

-teritoriu intravilan: 295 hectare

-populatia: 1865 locuitori (2003), in 647 de gospodarii

Istoric

Satul Agighiol apare mentionat in diverse documente incepand cu anul 1600 de Evlia Celebi, continuand apoi cu stirile agentului polon Korsak in 1849 si pe numeroase harti din sec XVII-XVIII.

La inceputul sec XVIII este locuit de turci si este posibil ca tot ei sa il fi intemeiat anterior secolului XVII pe locul unei foste asezari geto-dacice sau intr-un areal de locuire geto-dacica important.

Dupa razboiul ruso-turc din 1828-1829 turcii au parasit in mare parte satul, astfel ca in 1849 Korsak mai numara aici doar 15 case, locuite de turci si romani. A urmat o populare rapida a localitatii cu romani transilvaneni si basarabeni (213 familii).

Tot din Basarabia au venit si bulgari care au stat pana in 1940, cand au fost repatriati, in locul lor venind o populatie macedo-romana din Cadrilater.

Macedonenii nu stau mult si se regrupeaza in anumite centre cu specific macedonesc din Dobrogea.

Denumirea satului “Agighiol” este atribuita de turci si inseamna “lac tamaduitor” sau “lac amar”, deoarece in apropiere de sat se afla un lac, cu acelasi nume si acesta era folosit ca statiune balneara (pana in 1900), namolul sau fiind indicat in tratarea bolilor reumatice.

In nomenclatura din arhiva Bisericii din sat, sigiliul vechi al bisericii si al primariei, sau in alte documente din secolul al XIX-lea, numele satului apare cu litera “h” inaintea cuvântului “Agighiol”,adica “Hagighiol”,care inseamna “Lacul Hagiului”. Cu timpul,initiala “h” a fost eliminata, numele satului ramanand “Agighiol”, ca si in zilele noastre, dar si cu alt inteles.

Se cunoaste ca si primii locuitori ai acestui sat, apartineau cultului ortodox, potrivit invoirilor date de stapanirea turceasca, pe vremuri, si au avut o bisericuta, pana la ferestre in pamant, fara turle si fara clopote - doar o toaca de fier.

Din aceasta nu au ramas decat 2 cruci de fier de 1,5 m, pastrate in cadrul Parohiei si cateva icoane care, pe timpul regimului comunist au fost confiscate.

Cu timpul, crescand numarul credinciosilor, s-a luat initiativa construirii unei biserici mai incapatoare. Astfel,in anul 1858 a fost

obtinuta de la sultan aprobarea pentru construirea unei noi biserici. Noua biserica a fost sfintita in anul 1860 si este si in prezent locul de rugaciune al localnicilor. (ultima renovare s-a facut la initiativa preotului Dumitru Dulgheru in perioada 1994-1997,la data de 8 noiembrie 1997 fiind si sfintita.)

Din marturiile batranilor din Parohie,se stie ca satul a avut si o geamie(pe locul unde se afla curtea lui Dumitrache Mitan).

In prezent, 99% din populatia localitatii este romana.

La recensamantul din 2002 in satul Agighiol se aflau 1900 locuitori.

Populatia din 1898 (dictionarul Lahovari) se semnaleaza un numar de 1576 de locuitori dintre caere cei mai numerosi erau romani (1234) si bulgari (334).

Populatia a cunoscut urmatoarea evolutie:

1900 - 1465 locuitori
1912 - 2091 locuitori
1930 - 2186 locuitori
1948 - 1935 locuitori
1956 - 2492 locuitori
1966 - 2775 locuitori
1977 - 1467 locuitori
1992 - 1830 locuitori
2002 - 1900 locuitori

Se observa o tendinta de scadere a populatiei dupa 1966, cauzata initial de migratia sat-oras iar in prezent de procesul de imbatranire si scaderea natalitatii precum si de migratia in strainatate.

Pana in 1900 a fost localitatea Agighiol a fost resedinta de comuna, avand in componenta si satul Sabangia.

A mai revenit la rangul de comuna dupa Primul Razboi Mondial pana in 1964 cand resedinta a fost mutata definitiv la Valea Nucarilor.
Din 1990 la primaria Valea Nucarilor sau succedat trei primari:

- 1990-1996, domnul Liviu Marin
- 1996-2000, doamna Ileana Persinaru
- 2000-2004, domnul Petre Lefter
- 2004-2008, 2008-prezent, doamna Ileana Persinaru

Dupa Revolutia din 1989, tendinta generala in primii trei ani a fost de degradare a zonelor agricole din cauza neprecizarii clare a formei de proprietate si de distrugere a fostelor IAS si CAP ceea ce a dus la ruinarea fondului construit si disparitia activitatilor organizate.

Satul, prosper in perioada regimului comunist, si decazut dupa decembrie ’89, se infatiseaza azi ca o localitate aflata in curs de dezvoltare.

Tezaurul de la Agighiol

"Mostenirea voievodului Basaraba"

Descoperit în anul 1931, in "movila lui Uţã", tezaurul de la Agighiol, cuprinde mai multe obiecte de valoare, din argint si aur, decorate antropomorf si zoomorf.

"Tezaurul de la Agighiol" reprezintã mostenirea voievodului din perioada dacica de dinaintea lui Burebista (82-44 i.Hr.), si anume Basaraba.

Este unul dintre cele mai reprezentative tezaure pentru arta traco-getica de pe teritotiul dobrogei. Tezaurul este de o importantã deosebitã, deoarece poate stabili o punte de legatura între lumea geto-dacica antica si societatea feudala romaneasca, ceea ce demonstreaza, implicit, continuitatea si permanenta sedere a stramosilor nostri pe aceste teritorii.

Mormantul din secolul IV i. Hr. atribuit unui reprezentant al aristocratiei getice, este contemporan cu tezaurele descoperite in alte parti ale dobrogei(Mangalia, 2 Mai) sau ale tarii (Poiana Cotofenesti, Baiani-Cucuteni).

Complexul funerar de la Agighiol ocupa un areal cu un diametru de 32 m, avea o inaltime de 2 m in forma boltita si cuprindea 3 incaperi.

Camera principala in care se afla mormantul propriu-zis adapostea piese din argint aurit, intre care un coif, cnemide (jambiere), 3 vase din argint si alte obiecte din bronz si fier. O a doua incapere continea obiectele ce au apartinut unei femeiiar cea de-a treia, piesele harnasament pentru cai, sacrificati probabil la moartea capeteniei. Interpretat corect, tezaurul este în mãsurã sã dea solutia unei probleme care îi frãmantã de mult timp pe istorici, si anume originea dacicã a familiei domnitoare Basaraba, consideratã de Densusianu ca fiind conducatoare a neamului "cel mai nobil si mai puternic al românilor de la Dunãrea de Jos". (Basaraba este un cuvant compus din "bha" si "sarabha", însemnand "cel asemeni unui Sarabha".)

Se poate demonstra ca numele de Saraba era, pentru geto-daci, un motiv mitologic în stransã legãturã cu legenda întemeierii statale a monarhului sacerdot care apare la tezaurul de la Agighiol.

Exista trei vase de argint, sub formã de cupã, în care dominã o unitate decorativã reprezentand un cerb cu opt picioare, avand coarnele sub forma unui ax central, cu mai multe ramuri pe ambele pãrti.

Pe cupe se mai aflã diferite desene reprezentand o pasãre rãpitoare ce seamãnã mai degrabã cu un cocos prinzand cu ghearele un iepure, caprine obisnuite cu patru picioare, un animal fabulos, probabil un dragon, aflat pe spatele unui porc si altele.

Cervideul cu opt picioare este cunoscut sub numele de "Sarabha".

Sarabha este un mit, studiat in profunzime de Mircea Eliade, apãrut în scrierile vedice în literatura buddhistã, în literatura si folclorul altor popoare indianizate ori europenizate, sedentare ori migratoare. Important de retinut este faptul cã, în limba sanscritã, cuvantul "sarabha", avand ca echivalent în limba Pali, "sarabha", desemneazã un cervideu fabulos cu opt picioare în loc de patru.

În Maharabata, Sarabha desemeazã un Asura, a cãrui încarnare este regele-ermit Paurava, iar în Purana, Asura Sarabha este un monstru redutabil cu opt picioare, mai puternic decat un leu, si adversarul lui Visnu. Scotand în evidentã rolul religios al cerbului, M. Eliade trece în revistã diferitele valori ale mitului sarabha. El este cand încarnarea unui Boddhisatva, cand un Asura, adicã la o fiintã divinã si demonicã, cand un animal cãlauzã, ce obligã printii la sãvarsirea unui ritual de întemeiere.

Sarabha a fost pus în legãturã, pe rand, cu luarea în posesie a unui teritoriu nou sau întemeierea unui regat, întemeierea unui oras, obtinerea suveranitãtii universale, o experientã decisivã sau convertire religioasã. În literatura indianã veche, existã o scriere intitulatã chiar "Sarabhamingajataka", de unde aflãm cum unui rege i se aratã un Sarabha pentru a-l învãta Legea, adicã, Sanscrita si Dharma.

Pe cele trei cupe de argint ale tezaurului, sarabha, cervideul fabulos cu opt picioare, este reprezentat de patru ori, ceea ce ii conferã calitatea de simbol dominant. Asadar, mitul sarabha este atestat arheologic, nu doar lingvistic, desi el nu a atras atentia pana în prezent. Cele opt picioare ale cerbului de pe cupele de argint nu reprezintã nici o exagerare artisticã, asa cum credea D. Berciu, ci o ilustrare a cerbului sarabha, care a fost o legendã daco-hiperboreanã, ceea ce demonstreazã o culturã mitologicã de înalt rafinament.

Cuvântul "cosoarba" din limba românã aratã,de asemenea, ca avem de-a face cu un mit autohton al unei populatii sedentare, constructori de case. Este încã un argument cã aici s-au format marile mituri indo-europene si cã Dacia a fost centru de civilizatie al indo-europenilor.

În prezent, "Tezaurul de la Agighiol" se aflã în patrimoniul Muzeului National, si într-o replicã, la Muzeul de Arheologie din Tulcea, in anul 2007 fiind prezent si la o expozitie arheologicã în Franta.

pocale ce ilustreazã cervideul cu opt picioare,"Sarabha"

aplicã din argint

coifuri si vase din aur si bronz

nasture din argint

În ciuda importantei sale, informatiile despre aceastã mostenire le sunt strãine chiar si localnicilor.

Interne

OCUPATIE.

La momentul actual satenii din Agighiol traiesc in special din agricultura si zootehnie. Desi pentru acest gen de activitati exista posibilitati mari (solurile sunt fertile) suprafetele cultivate s-au redus simtitor in ultimele decenii.

Se cultiva cerealele si plantele tehnice, cartofi. Pana in 1990 a functionat aici o ferma specializata de cercetare in cultura cartofului. Apropierea de municipiul Tulcea le asigura micilor producatori din Agighiol a buna piata de desfacere pentru produsele lactate cat si pentru cele legumicole.

De asemenea si viile ocupa suprafete intinse sub poalele dealurilor dar dupa retrocedare multe din aceste suprafete au ramas nelucrate.

ALIMENTAREA CU APA.

Teritoriul satului este strabautut de Valea Tulcei si Valea Cataloiului. Sunt numeroase, in schimb vaile formate de apele meteorice (ploi), care fiind adanci degradeaza zone intregi, reprezentand un pericol si pentru zonele de constructie, din cauza inundatiilor pe care le genereaza si a eroziunilor accentuate.

Pana in 2003 a functionat sistemul de irigatii, datorita lipsei de investitii acesta s-a degradat numaifiind functional.

Reteaua de apa potabila se intinde pe intreaga suprafata a satului fiind alimentata din doua puturi de mare adancime (150 m) apa fiind pompata

din doua pompe, ambele cu capacitate de 60 m3/h, apa fiind trecuta printr-o statie de clorinare moderna.

In Agighiol reteaua de canalizare se afla in stadiul de proiect, impreuna cu statia de epurare, existand doar un canal de scurgere.

ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICA, GAZE, CALDURA.

Alimentarea cu energie electrica se face prin reteaua LEA. In sat sunt instalate posturi trafo aeriene, alimentarea cu energie electrica in retea de 220 V fiind totala, iluminatul public fiind pe aproximativ 70% din strazi.

Alimentarea cu caldura. Nu exista in sat o retea de incalzire centrala. Incalzirea locuintelor se face individual prin intermediul sobelor alimentate de combustibil solid.

Alimentarea cu gaze. Localitatea nu este racordata la reteaua de alimentare cu gaze naturale, aceasta retea se afla I lucru abia in municipiul Tulcea.

BISERICA.

Sub raportul vietii religioase se cunoaste ca primii romani ai acestui sat au apartinut cultului ortodox avnd o bisericuta pana la ferestre in pamant, fara turle si fara clopote (doar o toaca din fier). Urmele acestei biserici se pastreaza si azi: doua cruci de fier de 1,5 m. Preotul Constantin Cristea a scris intr-un raport ca a gasit Sfantul Antimis al vechii biserici intocmit la Constantinopol in 1830 si sfintit in 1837 de Mitropolitul din Dristra.
Din spusele batranilor, in sat a mai existat si o geamie.

Cu timpul numarul credinciosilor devenind mai mare s-a lucrat la initiativa construirii unei biserici mai mari. Astfel in 1858 a fost obtinuta de la sultan incuviintarea pentru construirea noii biserici. In anul 1860 a fost sfintita de arhiepiscopul grec Ieronim. Preotul Grigore Chirila a slujit in timpul zidirii bisericii celei noi.

Ca preoti care au slujit in biserica Agighiol ne sunt conoscute:
-Preotul Gheorghe, care a fost inmormantat in spatele fostei biserici in 1853 a carei cruce de piatra se poate vedea si astazi
-Preotul Grigore Chirila
-Preotul Luca Stefanescu
-Preotul Constantin Cristea care a pastorit intre anii 1895-1916
-Preotul Atanasie Popescu, 1919-1944
-Andre Mitache, din 1939
-Luca Calin
-Viorel Manea, pana in 1990

In anul 1990 s-a inceput renovarea bisericii fiind facuta pictura in fresca . Biserica a fost sfintita in 1997 pe 8 Noiembrie de Episcopul Lucian al Tomisului si poarta hramul Sfintilor Arhangheli Mihail si Gavriil. Preotul care slujeste din 1990 , pana astazi este Dulgheru Dumitru.

SCOALA.

In 1872 locuitorii satului au ridicat o scoala si o primarie, iar in 1879 ridica o noua scoala.

In 1898 se semnaleaza in dictionarul Lahovari existenta unei scoli de fete si a uneia de baieti, cu cate un invatator, avand fiecare zestre de cate 10 ha de pamant, la fel ca si biserica. Interesul romanilor pentru instruire era ridicat ceea ce a facut ca in 1928 sa existe o biblioteca scoalara dotata cu 563 volume.

In anul 1964 s-a construit noua scoala careia in 1980 i s-au mai construit doua clase. Intre anii 2007-2008 scoala a fost renovata fiind dotata cu centrala pentru incalzire, apa potabila, sala de sport, sala de calculatoare (dotata cu 15 PC-uri), opt sali de clasa dotate corespunzator, scoala fiind cu clasele I-VIII. De asemenea in incinta scolii se afla si o biblioteca.

Cadrele didactice care isi desfasoara activitatea in scoala de la Agighiol sunt profesori calificati, domiciliati in Tulcea sau chiar in sat.

Scoala are 127 elevi, dintre care 63 in ciclul primar si 64 in ciclul gimnazial.

Activitatile extrascolare se desfasoara in jurul revistei scolii , ce poarta numele “Asa suntem noi” si a echipei de fotbal a localitatii “Gloria Agighiol”, cu terenul de joc in curtea scolii. In curtea scolii se mai afla si un teren de handbal si unul de baschet.

Directori cunoscuti ai scolii sunt:

-Cristea Testilean, profesor de muzica
-Buca Emil, profesor de sport
-Blendea Dumitru, invatator
-Enica Gheorghe, invatator (1964-1972)
-Pascalache Nicolae, profesor de biologie (1972-1982)
-Ipate Tudor, profesor de matematica (1982-2002)
-Dulgheru Camelia, profesor de romana (2002-2008)
-Nastase Georgeta, profesor de istorie (2008-2009)
-Manceanu Luiza, profesor de biologie (2009-prezent)

GRADINITA.

Gradinita, pana in 1990 a functionat intr-o casa nationalizata dupa retrocedare.

In anul 2002 a fost data in folosinta o gradinita noua, moderna, cu patru sali de clasa dotate corespunzator, gradinita este ridicata pe vechiul amplasament al scolii vechi.

Gradinita se numeste “Arlechina”. Sub acoperisul acesteia se strang 60 de copii si trei cadre didactice, calificate
(Dragomir Olga-grupa pregatitoare, Nistor Ioana-grupa mare, doamna Faraga – grupa mica si mijlocie).

CAMIN CULTURAL.

Caminul cultural a fost ridicat prin contributia locuitorilor din Agighiol; s-a inceput ridicarea cladirii in anul 1958 si s-a dat in folosinta pentru prima data in 1964 (iar in incinta sa a functionat si biblioteca , incepand cu 23.10.1968. Bibliotecari: Sela Voica, Petcu Gheorghe).

Dupa 1990, caminul cultural a intrat intr-o stare de degradare nemaifacandu-se investitii de renovare sau consolidare. Acesta, in cele din urma a fost demolat iar in anul 2006 s-a dat in folosinta un nou camin cultural ridicat pe locul celui vechi.

Cel nou este un camin cultural modern in incinta caruia s-a redeschis biblioteca publica, incepand cu data de 16 august 2007 (biblioteca contine un numar de 2600 de volume). La caminul cultural se organizeaza spectacole, serbari scolare, sedinte publice, etc.

PARC.

Odata cu reconstructia noului camin, in curtea acestuia a fost amenajat si un parc pentru copii.

Parcul, care a fost construit in cadrul unui program european la nivel national, se afla in imediata vecinaatate a gradinitei si a scolii, asa ca micutii se pot bucura de leagane si tobogane dupa terminarea orelor, sau chiar in pauzele acestora.

DISPENSAR.

Construita in anul 1928 ridicat cladirea a fost folosita initial ca sediu al primariei, primar fiind pe vremea aceea Balanuta Constantin. Ulterior a devenind dispensarul localitatii.

In prezent , in cadrul dispensarului isi desfasoara activitatea de medic generalist Trifan Elena. In incinta dispensarului functioneaza si un punct farmaceutic.

Din 2009 a inceput constructia unei noi cladiri care se doreste a fi un centru medical modern care sa serveasca nevoilor locuitorilor din Agighiol.

POSTA.

Ghiseul postal Agighiol, este aflat in curtea dispensarului. Personaul acestuia este alcatuit din factorul postal Gruia Nastasia si oficiantul Plangu Marcela.

RETEA COMERCIALA.

Reteaua comerciala se afla in proces de dezvoltare si diversificare, dispune de magazine mixte, chioscuri alimentare, baruri si discoteci.

MONUMENT.

Este inchinat eroilor din localitate, ce si-au pierdut viata in Razboiul de Independenta din 1877.

Consiliul local / Proiecte

Un proiect de mare anvergura o reprezinta construirea unui parc eolian in regiunea extravilana a Agighiolului (comunei Valea Nucarilor). Proiectul este sustinut de firma BlueLine Energy si urmareste constructia celui mai mare parc eolian din Romania.

In prezent functioneaza doar 5 turbine (din 2009).

Proiectul este o realizare importanta cu un aport substantial la bugetul consiliului local.

Alte proiecte:

-Realizarea statiei de epurare si a retelei de canalizare

-Amenajarea drumurilor satesti. Asfaltarea drumurilor celor principale si pietruirea celor secundare.

Pentru relansarea economica a localitatii se fac urmatoarele propuneri:

-atragerea investitorilor particulari

-analizarea posibilitatilor de ajutare a agriculturii astfel incat acest domeniu sa devina atractiv pentru investitori

-investitii preponderente in agroturism, deoarece zona are capacitate foarte mare in domeniu. Cele doua obiective, mormantul getic si rezervatia paleontologica pot deveni atractii turistice, in cadrul unui traseu extrem de interesant care ar ptea sa cuprinda si cetatea Heraclea si casa muzeu de la Enisala, obiectivele din Babadag si de asemenea lacul Razim si insula Popina.

Pana la o astfel de realizare, solutia de dezvoltare a localitatii constituie ramane agricultura, desi rezultatele acestuia sunt dependente de hazardurile climatice.

Foto Agighiol

